

ОЦЕНКА НА КОМПОЗИЦИОНЕН МОДЕЛ В ДИСЦИПЛИНАТА ЧИРЛИДИНГ ХИП-ХОП ДВОЙКА – FISU ХЪРВАТИЯ, 2024

Ирина Петкова-Нешева

Национална спортна академия „Васил Левски“, катедра „Гимнастика“

ORCID

Irina Petkova-Nesheva – <https://orcid.org/0000-0002-0436-6398>

РЕЗЮМЕ

Международната федерация за университетски спорт *FISU* включва няколко вълнуващи международни университетски спортни събития, като едни от тях са Световните университетски купи, които имат двегодишен цикъл и се организират в различни държави по света. България участва за пръв път в университетска Световна купа по чирлидинг *FISU* в две дисциплини: University Hip Hop Doubles (хип-хоп двойка, състезателки от НСА „Васил Левски“) и University Pom Doubles (двойка помпони от УНСС), която се проведе в гр. Сплит, Хърватия, 2024. Обзорният и аналитичен анализ обхваща тема, която досега не е дискутирана, описвана или представяна. Целта на проучването е да се представи средноаритметична оценка за композиционен модел на българската двойка, участвала в дисциплината „Hip Hop Doubles Cheerleading“. Предмет на изследването са критериите за оценка, обектът е българската хип-хоп двойка. Предоставен е фактологичен материал на един от шестимата съдии – Протокол от съдия № 1, който дава информация относно компонентите по точки и не се различава от останалите съдии, както и актуална информация, свързана с фиксираните дисциплини в спорта чирлидинг. В тази разработка са включени единствено контент анализ (анализиране на съдържанието на уеб източници) и експертно участие в състезателния формат от две преподавателки, специалистки – кандидат майсторка по спортна гимнастика и майсторка по акробатика, от две висши училища. В резултат установихме, че липсва конкретика в международния правилник на *FISU* и на *ICU* (Световната федерация по чирлидинг) по отношение на композиционните модели по видовете дисциплини в процентно отношение на хореография и акробатични елементи, както и на приоритетния акцент, изискващ от съдийския състав. В заключение, България в лицето на Национална спортна академия за пръв път участва в Университетска световна купа по чирлидинг *FISU* 2024, което е достойно за уважение.

Ключови думи: *FISU* 2024, Университетска световна купа, мажоретни спортове, чирлидинг, хип-хоп, експертна оценка на съдия № 1 – критерии

EVALUATION OF A COMPOSITIONAL MODEL IN THE DISCIPLINE CHEERLEADING HIP-HOP PAIR - FISU CROATIA, 2024

Irina Petkova-Nesheva

National Sports Academy „Vassil Levski“, Department of Gymnastics

ABSTRACT

The International University Sport Federation *FISU* includes several exciting international university sport events, one of them being the World University Cups, which have a two-year cycle and are organised in different countries around the world. Bulgaria participated for the first time in the FISU University World Cup in two disciplines: *University Hip Hop Doubles* (hip hop pair, athletes from NSA "V. Levski") and *University Pom Doubles* (pom pair from UNWE), which took place in the city of Lviv. Split, Croatia, 2024. The review and analytical analysis covers a topic that has not been discussed, described or presented before. The aim of the study is to present an arithmetic mean score for a compositional model of the Bulgarian couple participating in the Hip Hop Doubles Cheerleading discipline. The subject of the study is the evaluation criteria, the object is the Bulgarian hip-hop couple. Factual material is provided by one of the six judges, Judge 1's Protocol, which provides information on the components by score and does not differ from the other judges, as well as current information related to the fixed disciplines in the sport of Cheerleading. This paper includes only content analysis (analyzing the content of web sources) and expert participation in the competition format by two female teachers, specialists, a Master of Sport candidate in gymnastics and a Master of Acrobatics from two universities. As a result, we found that there is a lack of specificity in the FISU and ICU (World Cheerleading Federation) International Regulations regarding the compositional patterns of the disciplines in terms of percentage of choreography and acrobatic elements, as well as the priority emphasis required by the judging panel. In conclusion, Bulgaria in the person of the National Sports Academy for the first time participates in a University World Cup in cheerleading, FISU 2024, which is worthy of respect.

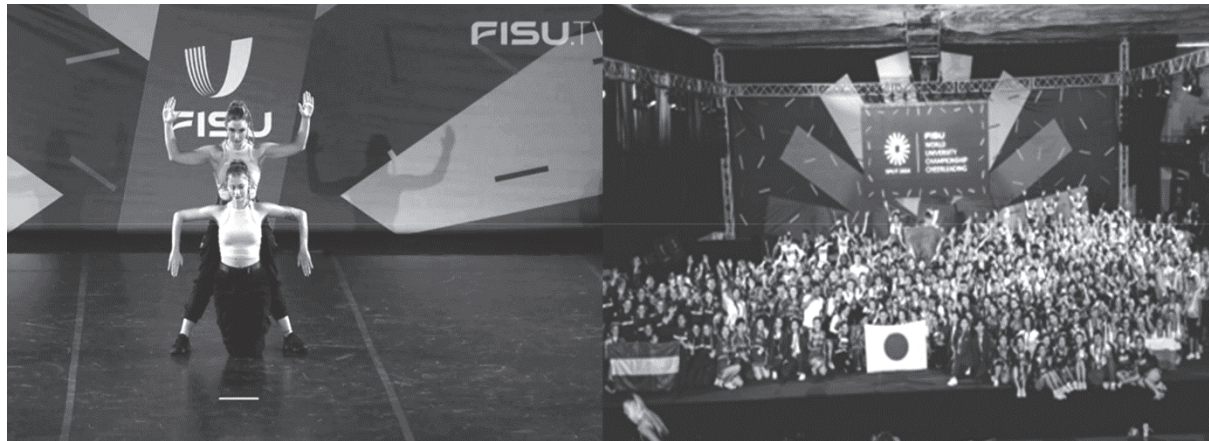
Keywords: *FISU 2024, cheerleading, cheerleading, FISU World Cup, hip hop, Judge 1's expert assessments - criteria*

ВЪВЕДЕНИЕ

Международната федерация за университетски спорт *FISU* е основана през 1949 година и е основен двигател за разширяване на ролята и обхвата на университетския спорт по света. *FISU* вярва, че спортните ценности и спортната практика трябва да се популяризират, като работят в пълен синхрон в рамките на университетското обучение. Целта на *FISU* е път за постигане към Глобална стратегия до 2027 година за обмяна на опит,

сътрудничество и конкуренция сред студентите. Календарът на FISU (Международна федерация на университетите по света) за 2024 година включва няколко вълнуващи международни университетски спортни събития. По-специално, FISU организира и провежда следните спортни формати: *Световни университетски игри* (известни като Универсиади) се провеждат на всеки две години, *Световни университетски шампионати*, които се провеждат на всеки четири години (и включват различни индивидуални спортни състезания, като стрелба, спортно катерене, финсуиминг и др.), *Световни университетски купи*, имат също двугодишен цикъл и се организират в различни държави по света. *World University Championship Cheerleading* (Световно университетско първенство по чирлидинг) се провежда във формата Световна университетска купа на всеки две години.

България участва за пръв път в университетско Световно първенство по чирлидинг (Cheerleading – FISU, 2024) в две дисциплини: University Hip Hop Doubles (хип-хоп двойка, състезателки от НСА „Васил Левски“) и University Pom Doubles (двойка помпони от УНСС), което се проведе в периода от 31 юли до 5 август в гр. Сплит, Хърватия (Фигура 1).

Фигура 1. Участници от 14 държави – FISU 2024, Croatia (долу вдясно знамето на България)

Целта на проучването е да се представи средноаритметична оценка за композиционен модел на българската двойка, участвала в Световната купа по чирлидинг в дисциплината „Hip Hop Doubles“¹.

¹ Cheerleading – FISU

МЕТОДИКА

Настоящото проучване е проведено в периода от януари до октомври 2024 година.

Предмет на изследването са критериите за оценка, *обектът* е българската хип-хоп двойка.

Приложени са следните методи: обзорен и аналитичен анализ; критичен анализ на документални източници – правилници; контент анализ, експертна оценка.

РЕЗУЛТАТИ

❖ *Обзорният и аналитичен анализ* обхваща тема, която досега не е дискутирана, описвана или представяна. Изгледани са голям брой видео изпълнения на хип-хоп (двойки) от различни спортни първенства, включително и на FISU. Анализирани са тяхната структура в композиционен план и акробатични (специфични за дисциплината) елементи.

❖ *Направен е критичен анализ по отношение регламентирания Правилник по чирлидинг*, като се отбелязва, че не се включват никакви дисциплини от Мажоретен спорт или Батон туърлинг, което предполага, че при тези 3 спорта може да има сходство, но са управлявани от различни световни и европейски спортни федерации, имат различни правилници и различни спортни уреди (помпони, батони), както и аксесоари при чирлидинг (табели, мегафони). Асоциацията за университетски спорт „Академик“ е единствената българска многоспортова федерация, която е член на FISU, неин колаборатор и връзка със студентите спортисти от различните висши училища (ВУ).

❖ *Направен е критичен анализ и по отношение структурата на СП по чирлидинг – FISU, Хърватия 2024*. Структурата на състезанието във всяка дисциплина се състои в това, че процентът от резултатите от първите два дни се добавя към полуфиналния резултат. Най-малко пет най-добри отбора след първите два дни се класират за финала през третия ден. Състезателните изпълнения се играят в три поредни дни – едно и също. Тук може да се зададе въпросът: „Чирлидинг шоу или спорт е?“ (Минковска, 2014). Спортната експертиза на българските водещи треньори установява, че е и двете – *шоу*, което се доказва от различните дисциплини по отношение на представяне, екипировка и аксесоари, и *спорт*, и то от много висок ранг (доближаващо се до олимпийско ниво).

❖ *Контент анализът дава верификационна информация относно критериите за оценка и представя следните изисквания:*

- *Ден 1*. Всички отбори и двойки участват (40% от 100% от общия резултат за полуфинала).
- *Ден 2*. Всички отбори и двойки участват (60% от 100% от общия резултат на полуфинала).

- Ден 3. Въз основа на резултатите от 100% от полуфиналния резултат (от ден 1-ви и ден 2-ри) – финали. Това означава, че в три дни се играят едни и същи композиции, като се дава оценка от съдийския състав и за трите дни поотделно.

В състезателните дисциплини липсват индивидуални изпълнения. Най-големите делегации са представители на Япония, Китай, Америка, Австралия, които демонстрират екипност, дисциплина и невероятен външен вид по отношение на представителна и състезателна екипировка.

В Таблица 1 е представена индивидуалната оценка на шестима съдии по отношение хореографията на двойката хип-хоп от България със състезателен № 8, студентки на Национална спортна академия „Васил Левски“, като средната оценка на съдийския състав е 62,80 точки за Ден 1 – 02.08.2024 – петък. Таблицата регистрира също оценката на съдия № 1 по десетте критерия, оценени с точки, основно в техническо изпълнение, хореография и общ ефект, като оценките на останалите съдии не се различават едни от други по отношение на представените критерии. Прави впечатление, че точките от всички съдии не се събират, а най-високата и най-ниската оценка отпадат и се дава средноаритметичен резултат, както при гимнастическите спортове, единствената прилика в това направление.

Таблица 1. Експертна оценка по критерии на съдия № 1 в дисциплината хип-хоп, FISU 2024

СЪДИЙСКА БЛАНКА		
ДИВИЗИЯ: Хип-хоп двойки		Състезателен № 8
ОТБОР: България Хип-хоп двойка		
КЛУБ: България		
Средна оценка от всички съдии	Съдии от 1 до 6	62,80 точки за Ден 1
КРИТЕРИИ:		Съдия 1:
ТЕХНИЧЕСКО ИЗПЪЛНЕНИЕ – Изпълнение на специфичен за категорията стил	от 10 точки	6,5 т.
ТЕХНИЧЕСКО ИЗПЪЛНЕНИЕ – Изпълнение на цялостното движение	от 10 точки	6,0 т.
ТЕХНИЧЕСКО ИЗПЪЛНЕНИЕ – Изпълнение на техническите умения и движения, използвани в рамките на дисциплината	от 10 точки	6,5 т.
ТЕХНИЧЕСКО ИЗПЪЛНЕНИЕ – Изпълнение на качеството на движенията	от 10 точки	6,0 т.
ИЗПЪЛНЕНИЕ КАТО ДВОЙКА – Синхронизация	от 10 точки	6,5 т.
ХОРЕОГРАФИЯ – Музикалност	от 10 точки	6,0 т.
ХОРЕОГРАФИЯ – Рутинна постановка	от 10 точки	6,5 т.
ХОРЕОГРАФИЯ – Сложност на движенията	от 10 точки	6,0 т.
ХОРЕОГРАФИЯ – Трудност на уменията	от 10 точки	6,5 т.
ОБЩ ЕФЕКТ – Комуникация (прожекция), привлекателност за публиката и целесъобразност	от 10 точки	6,5 т.
<i>МАКСИМУМ 100 точки</i>	<i>Крайна оценка</i>	<i>63,0 т.</i>

Таблица 1 обхваща критерии основно в три направления – техническо изпълнение, хореография и общ ефект. Прави впечатление, че липсва критерият ТРУДНОСТ (основен критерий при всички гимнастички дисциплини), което се забелязва също и в някои от изпълненията на хореографските модели в дисциплините по двойки.

По отношение *коментарите на съдийския състав*, те дават препоръки за отпускане на тежестта в долната част на тялото, за вписване в стила хип-хоп, да се използва партньорската работа, да се акцентира върху движенията в стил хип-хоп. Съдиите споделят също, че е свършена много добра работа като цяло. Липсват наказания по всички критерии и от всички съдии, без наказателна точка за времетраенето, което на българската хип-хоп двойка е с 1 секунда повече от 1:30 мин, т.е. 1:31 минути, което е допустимо от Правилника по чирлидинг FISU 2024, като нарушението във времеви лимит от 5–10 секунди се наказва с 1 точка, а над 11 сек – с 3 точки. Подробните съдийски коментари и препоръки се изпращат по мейл на един от представителите на българския тим.

Ден 2 (03.08.2024 – събота) се характеризира с резултат 62,40 точки при условие, че вторият ден състезателките и при двете български двойки излязоха от емоционален стрес и видимо техните изпълнения бяха най-добрите им от всичките състезателни дни. Държим да се отбележи, че втория ден съдийският състав забелязва думата „nigga“ (негър) във вокалното микс изпълнение на композицията хип-хоп, което било проява на расизъм, и препоръчват това да се избягва – няма наказателни точки. Българският екип реагира мигновено, грешката е поправена веднага.

Ден 3 (04.08.2024 – неделя) всички участващи отбори изпълняват отново същите състезателни композиции, като изчисленията за третия ден и предните два дни имат следната картина:

62,80 т. резултат от Ден 2-ри x 40% = 25,12 точки

62,40 т. резултат от Ден 3-ти x 60% = 37,44 точки.

Съдийските протоколи от трите дни (общо 18) не регистрират нарушения по отношение на композиционния модел на българската хип-хоп двойка, което предполага, че не само е съобразен, но са изпълнени всичките изисквания по Правилника на FISU в дисциплината „Hip Hop Doubles“ по чирлидинг.

ФИНАЛ – крайна оценка за българската хип-хоп двойка по чирлидинг е 62,56 т. от 100 т. окончателен резултат 100% за България и сертификат за участие, отразяващ резултата и мястото на класиране. Това се повтори през трите дни – българският тим и в двете дисциплини получи общо по три сертификата с резултати.

Проведе се експертна среща с организатори, съдии и треньори на всички участващи отбори от различните страни, на която се връчиха *плакети* за участие на всяка държава.

На финалите българската хип-хоп двойка се класира на 8 място с 62,56 точки с разлика от японската мъжка двойка на първо място с резултат 84,02 точки – 21,46 точки. В съвременните състезателни формати полът вече няма значение и в посочените по-горе две дисциплини се състезават – мъжка, смесена и женска двойка.

В състезателния правилник по чирлидинг FISU 2024, както и в международния правилник липсват конкретни указания по отношение съдържанието на технически елементи и какъв процент да са движенията за даден хореографски модел по различните дисциплини. При хип-хоп двойките се представят хореографии с акробатични елементи (изпълнявани едновременно от двамата състезатели или поотделно) и такива, които нямат никакви акробатични упражнения, а единствено танцувална хип-хоп композиция, каквато е двойката от Австралия, която се класира на второ място.

По наше мнение двойките на Хърватия, Унгария и Литва не превъзхождаха българската двойка както при хип-хоп, така и при двойките фристайл помпони.

Необходимо е също да се отбележи, че България не предостави съдия по чирлидинг, тъй като по този спорт все още няма сертифициран такъв. На техническата конференция една от съдийките в неформален разговор наблегна на факта, че се тръгва от най-ниското ниво като начало. В тази връзка смятаме, че е направена голяма крачка от българските студенти в един нов за нас и субективен спорт, какъвто е чирлидинг. Спортът чирлидинг е американски спорт и на практика е не само шоу, но и чист бизнес.

ДИСКУСИЯ

Състезателният формат по чирлидинг включва различни дисциплини, структурирани в Таблица 2. В нея са посочени основните дисциплини и поддисциплини в спорта чирлидинг, регламентирани² от FISU и съобразени със Световната федерация по чирлидинг (ICU).

² General Regulations - FISU World University Championships.pdf

Таблица 2. Основни и поддисциплини на спорта чирлидинг, FISU 2024

ДИСЦИПЛИНИ	
FISU 2024 CHEERLEADING – ОСНОВНИ ДИСЦИПЛИНИ И ПОДДИСЦИПЛИНИ	
<p> <i>University Coed Premier</i> <i>University Coed Elite</i> <i>University All Female Premier</i> <i>University All Female Elite</i> <i>University Hip Hop</i> <i>University Pom</i> <i>University Jazz</i> <i>University Hip Hop Doubles – BG</i> (НСА) <i>University Pom Doubles – BG (УНСС)</i> </p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>FISU WORLD UNIVERSITY CHAMPIONSHIP CHEERLEADING</p> </div> </div>	
<p><i>ЧИРЛИДИНГ – ОСНОВНИ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Чирлидинг (отбор 18–25 състезатели) • Хип-хоп • Помпон фристайл • Джаз фристайл 	<p><i>ЧИРЛИДИНГ – ПОДДИСЦИПЛИНИ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Coed Premier (жени и мъже)</i> - <i>All Female Premier (само жени)</i> - <i>Coed Elite (жени и мъже)</i> - <i>All Female Elite (само жени)</i> - <i>University Hip Hop</i> - <i>University Hip Hop Doubles</i> - <i>University Pom</i> - <i>University Pom Doubles</i> - <i>University Jazz</i>
<p>ВРЕМЕТРАЕНЕ НА СЪСТЕЗАТЕЛНИТЕ КОМПОЗИЦИИ</p> <p>Отбори – 2:15 минути Двойки – 1:30 минути</p>	

Таблица 2 разкрива основни дисциплини и поддисциплини в спорта чирлидинг, като: *Coed Premier* е категория в чирлидинг, която включва смесени отбори (*мъже и жени*) на най-високо ниво на техническо изпълнение в хореографските композиции. В тази категория обикновено се допускат отбори, които демонстрират висока степен на техника и сложност на изпълненията, включително сложни акробатични елементи, пирамиди, каскади, еквилибристика и танцувални хореографски елементи.

All Female Premier е категория в чирлидинг, която е еквивалент на *Coed Premier*, но е предназначена само за отбори, съставени *изцяло от жени*, с много висока трудност в изпълненията. Останалите *Coed Elite*, *All Female Elite* са категории в чирлидинг, но са с малко по-ниско ниво на сложност в композиционните модели. Другите дисциплини (хип-хоп, помпон фристайл и джаз фристайл) се представят основно в две категории – групи (т.нар. чирлидинг дивизии и мажоретни дивизии) и двойки само в две дисциплини (Таблица 1). Спортният екип е специфичен за всяка дисциплина, като има свобода на

избор за по-голяма атрактивност и шоу. По отношение на категоризацията във времетраенето на състезателните съчетания са определени за групите точно 2`15 мин, за двойките е 1`30 мин с 3 секунди толеранс към фиксираното им време без наказания, като се дава минимално време от 30 секунди единствено за представяне на отборите – скандирания с табели. *Не се допускат резерви за двойките!*

Мажоретните танци според Ignatova, M. (2021) са атрактивни дисциплини, които биха имали интерес сред студентската младеж. Според авторката има голям потенциал за развитие и разширяване обхвата на спортните дейности в българските висши училища.

А според Игнатова, Т. (2024) мажоретният спорт може да бъде рекреативна практика не само за учащи, а и за жени от третата възраст.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

България за пръв път регистрира участие в лицето на студентки от НСА „Васил Левски“ и УНСС в УСП по Чирлидинг, FISU Хърватия 2024, което е достойно за уважение и похвала.

Смело можем да твърдим, че международният съдийски правилник на FISU и на ICU по чирлидинг не дава конкретна информация относно задължителни елементи по трудност и в процентно съотношение колко % да е за хореография и колко % да е за акробатика в един композиционен модел. Двойката мъже хип-хоп от Япония се класира на 1-во място с невероятно атрактивна и много сложна хореография и с високо техническо ниво по отношение на акробатични елементи в композиционния модел. Женската двойка хип-хоп от Австралия се класира на второ място, без да има нито един акробатичен елемент, а единствено движения от уличния танц хип-хоп. Не се среща спорт, при който в три дни се играе едно и също.

Това, което смятаме за слабост при двете български двойки и го отправяме като препоръка за следващите участници за този състезателен формат, са по-голямата динамика и необходимостта да се наблегне на визуалния лицев израз през цялото време на танцовата композиция, което при тях не беше толкова добре изразено.

ЛИТЕРАТУРА

Игнатова, Т. (2024). Мажоретният спорт – положителна рекреативна практика при жени от трета възраст. *18th FIEPS European Congress and 6th Scientific conference RPESH* <https://fieps.mk/>. // Ignatova, T. (2024). Mazhoretniyat sport – polozhitelna rekreativna praktika pri zheni ot treta vazrast. *18th FIEPS European Congress and 6th Scientific conference RPESH* <https://fieps.mk/>.

Минковска, Г. (2014). Мажоретството – шоу дейност или спорт. *Спорт & наука*, бр. 6, с. 114, ISSN 1310-3393. // Minkovska, G. (2014). Mazhoretsvoto – shou deynost ili sport. *Sport & nauka*, S., br. 6, s.114, ISSN 1310-3393

Ignatova, M. (2021). Origin, development and prospects of cheerleading disciplines in bulgarian higher schools. *Trakia Journal of Sciences*, Vol. 19, Suppl. 1, pp 814-818, ISSN 1313-3551 (online) Видимо: <http://www.uni-sz.bg> doi:10.15547/tjs.2021.s.01.127

https://cheerunion.org.ismmedia.com/ISM3/std-content/repos/Top/WADA/docs/ICU_Anti-Doping-Rules_21.pdf from December, 2023

<https://cheerunion.org/education/coach/> from February, 2024

<http://cheerunion.org/about/bureau/> from March, 2024

Split 2024 FISU Championship Cheerleading Day 1 - Split 2024 FISU Championship Cheerleading - FISU.tv – мъжка двойка от Япония – 5:37:34 – *фаворити*

<https://www.fisu.tv/split-2024-fisu-championship-cheerleading/videos/split-2024-fisu-championship-cheerleading-day-2> – 2:31:27 – *хун-хон*

Автор за кореспонденция:

Ирина Петкова-Нешева

Национална спортна академия „Васил Левски“,

катедра „Гимнастика“

E-mail: nesheva.irina@nsa.bg